

A SZŐLŐBEN

(Ezelőtt: „Egy év a szőlőben“)

Havi folyóirat szőlősgazdák számára.

Megjelenik: minden hó 28-án.

Előfizetési díj. Egész évre 2 frt.

Szerkesztő és kiadó: **OSOMOR KÁLMÁN.**

OSOMOR KÁLMÁN.

Az idei szőlőtermés.

A közvetítők, a borkereskedők kiadták a jelszót, hogy az idén *rengeteg nagy lesz a szőlőtermés.*

Persze ők legjobban ösmerik és tudják az idei termést (?) mert az ő tudásuk mozgató ereje és alapja az, hogy a szegény szőlősgazdát el rémitsék, a *borok árát lenyomják*, és a lenyomott árak mellett vásárolhassák be szükségleteiket.

Az ilyen előre hirdetett nagy termések néha azután megtermik gyümölcsüket; de nem a gazdának: *hanem a borvevőknek.* Mert a kevéssé tájékozott közönség felül a nagy hűhónak, — s miután pénzre van szüksége, nagy része meg nem rendelkezik edényekkel, tehát keservesen elért termését potom árért pocskolja el sokszor úgy, hogy neki az egész évi munkáért és aggodalomért, alig marad valami; a *borvevő azonban a vett szőlőn vagy boron telette sokat nyer.*

Különösen a szegényebb sorsu népen élődnek a mondottak. Hogy ezen állítás nem üres frázis, csak a múlt évi eseteket említem fel.

Például Gyöngyös és Visonta vidékén a múlt évben szüretkor, a borszőlőt a szegény sorsu néptől kilóként 14--20 fillérért vásárolták. S miután 130 kiló szőlőből van 1 hektoliter bor, egy hektoliter bor 18—20 koronába került. Gyöngyös vidékén a kiforrott bor november hóba 36—48 koronáért vásároltatott; ha ebből leszámítunk 6%-t az első huzásnál seprőre, akkor sem került egy hektoliter 20—24^{1/2} koronánál többre.

Tehát a vevő minden hektoliter boron nyert már ősszel 17—22 koronát! . . .

Most már azt kérjük. kinek van több haszna: a termelőnek-e vagy a kereskedőnek? Az elmondottakból látható, hogy a kereskedő fáradsága dúsán van jutalmazva a szegény termelő rovására.

Hogy ez így van, annak egyszerűen a gazdák az okozói; mert ezen helyzeten könnyen, felette könnyen segíthetnek. S így ha károk van, ha más veszi munkájuknak hasznát: *azt saját éhletlenségüknek tulajdonítsák.*

Az országgyűlés tudatában volt ezen helyzetnek, és éppen ezek megszüntetésére alkotta a szövetkezeti törvényt.

Most egész idejében hívjuk a szőlészek figyelmét, lépjenek a sorompóba: *alakítsanak szövetkezeteket.*

Ha azonnal hozzáfognak: körülbelől szüretre annak áldá-sosságát érezni fogják, nem csak a kis, de a nagyobb gazdák is, de különösen azok, akik agrár kölcsönrel telepítették szőlőjüket; s akiknek szüret után fizetniök kell.

Alljanak össze többen-kevesebben, de kezdjék meg. — Az alapszabályok lapunkban az utóbbi számokban megjelentek.

Irjanak fel a Földművelési Miniszteriumba, vagy Országos központi szövetkezethez; ahonnét az ahhoz értő egyént rögtön kiküldik; akinek jelenlétében a szövetkezetet rögtön meglehet alakítani; szüretelő helyiséget, edényeket még szüretig belehet szerezni; s ha megalakultak: pénzt az országos-központi szövetkezettől a szüretre kapnak annyit, amennyivel a szükségüket a gazdák fedezhetik.

A szőlőt avagy a bort így nem kell elpocsékolni; s nem hízik a szegény nép nyakán az, aki a munkában és aggodalomban részt nem vett.

Hanem a bepincézett borokra eljő a rendes vevő; aki e folyó árt érette megfizeti.

Igy azután segítve lesz a helyzeten.

Ha ezen ismételt és ismételt elmondás után még mindig lesz, aki szőlőjét és borát kénytelen lesz elpocsékolni: *az tulajdonítsa azt kizárólag önmagának.*

Még a legkisebb községben is találkozik oly intelligens ember, aki a szövetkezetet megalkotni képes.

Ott van első sorban a község plébánosa, jegyzője, tanítója stb; csak jó akarat kell hozzá, és ennél könnyebben nem lehet semmi.

Ha egészen hiján volnának az intelligens embernek, s ha

azok nem volnának egyénileg érdekelve, lelkük nemessége pedig el van lustulva, érzéketlenek: egyszerű levelezési lapon hívják meg, a legközelebb lakó állami szőlőszeti felügyelőt, aki az egész dolgot egész készséggel, pláne hivatalból nyélbe üti.

Ezek elmondása után térjünk át arra: vajjon igazuk van-e a borközvetítők és borvevőknek, mikor telekiabálják a világot az idej nagy borterméssel?

Határozottan kimondom, *hogy nincs igazuk.*

A tél nagy hideggel folyt le, és sok helyen a szőlők rügyeit megfagyasztotta, megrontotta, mely folytán már a metszés sok nehézséget okozott. S beszéljen bárki-bármit, ahol a csapok a télen át megfagytak: *bizony-bizony ott nem lehet valami óriási nagy termés.*

Ahol a téli fagy károkat nem tett: ott igen is lehet nagy termés. Ez azonban általánosságban nem mondható; s így a nagy termés általánosságban nem is létezik.

Az is igaz, hogy az idén a szőlőbetegségekkel nem volt sok bajunk. A peronoszpora kevés helyen lépett fel. Tudjátok-e mért: *azért, mivel az éjjelek hűsek voltak.*

Amint az éjjelek is melegegre változnak, fel fog lépni.

A lisztharmat szintén nem grasszált, és így a nagy hűhóval hirdetett Aschenbrandt-féle pornak illetőleg keresletének lefűjtak. Mert hát kezdünk okosodni, s a nagy reklám nem visz bennünket költségbe.

Kezdek hirdetni, hogy a lisztharmat itt-ott már föllépett. Persze a kőszleten szívesen túl adnának. De az én kedves szőlész pajtásaimnak már van annyi sütnivalójuk, miszerint tudják, hogy ha a szőlő érni, tarkulni kezd: *a lisztharmat többé nem bír vele.*

Tehát a lisztharmat is megbecsülte magát.

Jégverés is kevés vidéket keresett meg. Volt itt-ott jég-eső, tett is kisebb-nagyobb károkat, de a borok ára ezen elszort körülmény éppen nincsen befolyással.

A tavaszi fagy is megkimélt bennünket. S így az egészet összegezve, az idén *kevés csapás sujtott bennünket.*

Mindennek konzekvenciája az, hogy jó közepes termésre lehet kilátás; de nem oly rettentő nagyra, *mint az illetők hirdetik.*

És mindezek folytán a borok ára nagyon természetesen alászállni fog; de nem oly rendkívül alacsonyra, mint hirde-

tik azért, mivel a kereskedők pinczéjei üresek. Mivel keleten Romániában nem valami nagy termésről beszélnek; — mivel Olaszország is gyenge termést vár; de leginkább pedig ott, ahol a július hó esőzéssel folyt le, nem igen fog a bor árszállni és pedig azért, mivel a szőlőszemek rendkívül kifejlődtek; az érés korai lesz, s így jó bor várható.

De azért is nem lesz szabad a vásár, s a zavarosban nem lehet halászniok, mivel az országban sok helyütt alakulnak pincze szövetkezetek, melyek a *borokat veszik és bepincézik*.

Mindezek összegezése után nézetünk az, hogy a szőlők és borok ára leszall ugyan valamivel, de hektoliterenként a 4—5 koronát nem igen haladja meg. S így ahol a mult évben egy hektó borért fizetet a rendes kereskedő 32—34 koronát, 26—30 koronát az idén is meg ad

Ez a mi nézetünk!

Még egy tapasztalat az ültetés közül.

Lapunk mult számában elmondottuk azt, hogy ha az ültetés rosszul ered meg, annak oka különösen a zöldojtványok beérésében keresendő.

Ezt most is valjuk. De tapasztalataink e tekintetben ismét gyarapodtak, és azt tapasztaltuk, hogy a föld fordításának ideje is nagy betolyással van az ültetett különösen sima ojtvány vagy szőlővessző megerezésére.

Eddigelé csak arra gondoltunk, hogy a későn eszközölt földfordítás azért nem jó, mivel a föld megszállva nincs; s így a beleültetett ojtvány vagy szőlővessző fejezete magasra fog esni.

Erre azután a szakférfiak kimondották, hogy e fordítástól számított 6 hét eltelte után egész bátran lehet ültetni; s nem kell félni attól, hogy a tőke magas fejezetű leend.

A mult év őszén november hóban kezdettem egy tábla szőlőföld megfordításához, de uj évig csak a terület $\frac{1}{4}$ -ed részét voltunk képesek megfordítani.

Részint a nagy fagy és egyéb okok miatt a fordítást február hó elején kezdtük meg újra, amikor is $\frac{2}{4}$ -ed részét megfordítottuk.

Ismét szünetelt a fordítás, s a felmaradt $\frac{1}{4}$ -ed rész megfordítását csak márczius hó végén vehettük munkába; és ápril hó 6-ikára lettünk készen.

Május hó végén az egészet kiválóan jól kezelt zöldojtványnyal ültettük be.

Most ugy találjuk, hogy az ültetésünk, daczára annak, hogy a zöldojtványok teljesen be voltak érve; daczára, hogy az ültetés a legnagyobb gondal eszközöltetett, egyrészében felette silány az eredmény, ugy hogy

az elültetett ojtványnak 40 %-tőlja nem hajtott ki. — Egy része jobb, míg a harmadik részében alig van valami elmaradva.

Sokáig kutattam az okát, különösen az zavart meg felette, hogy ugyanezen területen a mult évben ültetett szőlő közé foltozott hasonló sima zöldoítványból egy sem maradt el.

Hosszas gondolkozás után arra jöttem, hogy az ősszel fordított talajban valamint a mult évben ültetett és elmaradtak pótlására beültetett ojtványok mind megeredtek, s így azon sikert a korai fordításnak tudtam be. És ez igazolva lett azzal, hogy a mult őszön fordított talajba ültetett ojtvány nagy eredményt adott; a február hó elején eszközölt fordításba ültetett ojtvány tűrhető, míg a márczius hóban eszközölt fordításba ültetett ojtványokból alig eredt meg 60 %-től; s annak is legnagyobb része június hó közepén kezdett csirázni.

Ezeket tapasztalva kutattam, milykép történik a nagy visszaesés.

Az elmaradt vesszőkből kihuztam 40—50 szálat; s úgy találtam, hogy azok egytől-egyig el voltak halva, *megvoltak feketedve*.

A fordított talajt vettem ezután bírálat tárgyává, s benne több nagyobb gödröket ásattam s úgy találtam, hogy a tavasszal fordított talaj nem volt összeérve, de úgy amint az ásó vetette egymásra a darabos földetpalástos volt. S habár a talaj teteje porhanyós volt is, de a tavaszi szél belejutott; s a beültetett ojtványokat kiszikkasztotta, s a talaj nedveséget a száraz vessző magába vevér: az tette feketévé.

Midőn ezzel így tisztában voltam, megvizsgáltam az ősszel fordított talajt. Itt már egész más földet találtam. A föld össze volt érve; s a palástos darabos föld nem volt található.

Mindezekből az a tanulság, hogy a földet legkésőbb február hó végéig meg kell fordítani, de a későbben eszközzendő fordításba ültetni nem tanácsos.

Csakhogy ez sem áll az általánosságra; mert ha a talaj nem kötött, vagy pláne homokos: akkor egész bátran lehet a később eszközölt fordításba is ültetni.

Ez csak kizárólag az agyagos és kötött talajokra itt is leginkább akkor szóljon, ha a feltalaj nedvesen lett fordítva, s így szappanosan került a földbe.

—I.—S.

Szőlő betegségek.

Most a szőlő lombozat és bogyók előrehaladt helyzetében néhány gomba-okozta betegséget kívánunk megösmertetni.

A gomba betegségek a szőlészetben a legtöbb kárt okozzák és így a legveszedelmesebbek.

A gombák által elé idézett betegségek egy része már nálunk is meghonosult, más részétől eddig mentve vagyunk; amennyiben azok eddig nálunk nem léptek föl, de ha fölléptek is, de szorványosan, szóval azok egyikét másikat nem konstatáltuk.

A nevezetesebb gomba okozta betegségek a következők.

A lisztharmat.

A lisztharmat a szőlőkben néha már május-junius havában lép föl. Ösmertető jele, hogy a fiatal levelek alsó és felső alján finom pókháló-szerű folt támad. Későbbben áthat a levélzetre és a fürtökre és a bogyókra is.

Ha a bogyókra veti magát, azokat bevonja, fejlődésükben megakadályozza. Amde a bogyó belső része különösen a mag tovább fejlődik, mely azután a bogyót kirepeszti. A bogyók megtámadott részei megkeményednek, s ha ez nem orvosoltatik: *a termést tönkreteszi*

Mindezen bajt az *Uncinula spiralis* nevű gomba okozza, melyet *Oidium Tukherinek* is neveznek.

Ez az a betegség, melylyel most legjobban a szőlőgazdát rémítik.

Ezen gomba télen át jól tevel; tavaszon a spórák szabadba kerülnek, csiráznak és tovább fejlődnek.

Hazánkban ezen betegség nem lép fel fokozatosan minden évben; és úgy látszik, az éghajlat az ő életének rendszeresen nem kedvez. Mert legtöbb esetben még azon szőlőkben is, melyben az előző évben föllépett; nem jelenkezik; tehát télen át elpusztul.

Ahol nagyobb mérvben jelentkezik: ott tetemes károkat tesz. Különösen a lapos homoki szőlőkben grasszál; de leginkább ott, ahol a szőlők nehezebben érnek be.

Tehát a szőlő saványa leginkább az ő táplálója. Az ojtvány szőlőkben, leginkább az ojtvány szőlők második termésén vagy akkor látható, ha a jégverés után a tőke fejezetből törnek elé a később érő szőlőfürtök.

1898. évben, mikor a jég az ország szőlőszetében oly órisi károkat tett, a második terméseket ugynevezett Márton szőlőket lepte el nagyon.

Ellene biztosan lehet védezni és pedig finomra őrlött kénporral, melyet e célra alkalmas fuvó készülékkel hintnek a szőlőkre.

A blackrót.

A blackrót vagy fekete rohadás a lisztharmatnál is veszedelmesebb; különösen azért, mivel ez ellen eddig még biztos ellenszert nem ösmernünk. Csak az a szerencsénk, hogy ezen betegség hazánkban még eddig sehol sem konstatáltatott. — Leginkább el van terjedve észak Amerikában. De már Franciaországban is felütötte magát.

Ösmertető jele az, hogy először is a leveleken apró kis barna színű foltok keletkeznek. Ezen foltocskák nőlnek, míg végre összeszakadnak, és sokszor a levelek is lehullanak.

Később ezen foltocskák a levél nyélre is áthatnak, majd később a hajtásokat is megtámadják; ez rendszeren akkor következik be, ha a bogyók megnöltek, és az érés ideje közeledik: — tehát július hó végén — augusztus hó elején.

Az a sajátsága, hogy eleinte csak egyes bogyókat támad meg, később tovább halad.

A megtámadott csakhamar 4—5 nap alatt előbb kékes-barna, később fekete lesz, és össze szárad.

Mivel azonban a betegség a fürtök kocsányait is megtámadhatja, és ha megtámadja az egész fürt leesik.

Ezt a betegséget a *Guignardia Bidwellii* nevű gomba okozza.

A beteg bogyók a földre ha leesnek, télen át a gombát kiteleltetik, mely a tavaszon romboló mánkáját újra kezdi.

Körültekintő legyen a gazda a szőlőjében, s ha mitől óvjon az Ég, ilyen beteg fürtöket, bogyókat találja: azt semmisítse meg. És állja utját az elszaporodásnak.

Védkezzenek ellene rézgálicz oldattal. Csakhogy a rézgáliczot nagyobb adagban adják, — és egy évben 5—6-szor permeteznek.

Az anaheimi vesz.

Ez a betegség eddigelé csak is Kaliforniában lépett fel. — Azért hívják anaheimi vérszék, mivel 1883. évben Anaheimből indult ki. — De hívják kaliforniai betegségnak is.

Ennél a betegségnél az a sajátságos, hogy a hegyéből halad lefelé a tőkén.

Ennél nemcsak a bogyók lesznek megtámadva. De ha kora tavaszon lép föl, legtöbb esetben őszel a pusztitást be is végezi azzal, hogy a tőke kivesz.

Ezen betegség inkább a gyökér betegségek közé tartoznék, de azért sorolyák itt röviden fel, hogy vele olvasóinkat megösmertessük.

Ha a betegség később támadja meg a tőkét: a bogyók össze száradnak inkább mint tepednek. Még ha egyik másik fürt beérne is: tökéletes sohasem lesz.

E betegséget *Plasmodiophora* nevezetű gomba idézi elő. Védkezni ellene nem tudnak.

A fako rothadás.

A fako rothadás beálltával csak a fürtök vannak megtámadva.

A gomba kártékonyága rendszeresen a fürt kocsányának tövénél lép fel. Itt mint halvány vörös foltocskák jelentkeznek. Később ez bevonja az egész bogyót, mely azután fako színű lesz, megránczosodik és száradni kezd, s rajta apró feketés kidomborodások láthatók.

A fürtökről később áthalad a szőlővesszőre is, ahol gyűrő alakjában fejlődik.

Ezen betegség eddig nem igen tett nagy kárt, de nincs is ellene védőszer.

Ezen betegséget a *Charinia diplodiella* gomba okozza.

Az antraknózis.

Az antraknózis vagy *fenésedést* szintén egy gombafaj okozza, melynek neve: *Sphaceloma ampelinum*. Ezen betegség többféle alakban jelenkezik: u. m.

A *szőlőhimlő* a szőlőveszőket támadja meg, melyek azonban szabadszemmel nem láthatók. Nagyító üvegen nézve szemőce alaku előbb vörhenyes barna, mely később feketévé válik. Ekkor azután különösen

ha tömegesen van, különösen a fehérhaj szőlővesszőkön: már szabad-szemmel is látható.

Ha feketévé válva a vesszőkön nagyobb mennyiségben jelentkeznek: a vessző héjai fesledezni kezdenek.

A fenésedés átmegy a levelek kocsányaira. A szőlő levélen csak a ereket támadja meg.

Mivel pedig az így megtámadott levél korán lekul: a fürtök beérését megakadályozza.

A bogyókat is megtámadja; de azért a bogyók tovább fejlődnek.

A szőlőhimplőben szenvedő tőke elbokrosodik, elágasodik, s így erős termő vesszőket nem hoz.

A *fenésedés*. A fenésedés az egész fiatal hajtásokon is jelentkezik. A hajtásokon apró ólomszürke színű pettyek alakjában mutatkozik. Ezek a pettyek megfeketülnek. Később a fekete pettyek közepén vörhenyes szürke lesz.

Ahol e jelek mutatkoznak, ott később a vessző homoru lesz; és seb közepe bomlásnak indul.

Sokszor megtörténik, hogy a seb az egész vesszőt elborítja; és az egész vessző foszladásnak indul.

Ezen betegség néha egész a vessző beleig terjed.

A fenésedés néha megtámadja a leveleket is. És épen úgy tönkre teszi mint a hajtásokat, melyek után egészen leszárad.

Amely tőkét a fenésedés meglep, az 1—2 év alatt elvesz.

Leginkább nedves talajban lép fel, nagy hőfok mellett.

Ezen betegség ellen kénvirággal vagy mézporral kevert kénvirággal lehet védekezni.

A védekezést azonnal meg kell kezdeni: mihelyest ezen betegségek bármelyike föllép.

A védekezést 8—10 nap mulva megismételjük. De csak száraz időben lehet sikerrel védekezni.

A keveréket úgy állítjuk elé, hogy $\frac{4}{5}$ -öd rész kén, $\frac{1}{5}$ -öd rész mézpor legyen. A második védekezésnél már $\frac{3}{5}$ -öd rész kén és $\frac{2}{5}$ -öd rész méz.

Tisztán meszet használni nem tanácsos, mert ez megmarja a lombot.

A *szőlő leveleket torzító amtraknózis*. Ez a fenésedés nevű betegség harmadik alakja. Itt a levelek vannak megtámadva a gomba által, melyeknek szélei azután egymásra hajlanak. A levélről átjut a fürtökre is.

Ez is veszedelmes baj. Védekezni ez ellen is kénporral és mésszel együtt keverve lehet.

Számtalan betegségeket idéznek elő a gombák; a többiekről is al-
falmilag megemlékezünk.

A fenésedésnél mind a három nemét másként is lehet gyógykez-
zelni. Nevezetesen, úgy ha tavaszkor metszés alkalmával oly folyadékot
készítünk, ahol 100 liter vízbe 50 kiló vasgáliczot feloldunk, és ezen
oldattal a tőkét metszés után legalább kétszer 10—14 napi időközött
bekenjük.

Abonyi Ernést.

A napszúrás.

Most hogy a nagy melegek beálltak, felette sok helyen lehet látni oly szőlőfürtöket, melyeket a nap megégetett

Némely gazda csapdossa is össze a kezét, s jajveszékél.

A kérdés tehát az, hogy a napszúrás képes-e oly nagy károkat tenni, melyek a gazdát joggal kétségbe ejtsék?

Az általánosságot véve határozottan nemmel válaszolok. — Tehát a napszúrás egyes tőkéken okoz kisebb nagyobb károkat, mely azonban a termés hozamra oly rendkívül nagy befolyással nincsen, amely végett jogosult volna a jajveszékélés.

Magam is láttam olyan szőlőt, melynek tőkéjein átlag 50 %-től volt a napszúrás okozta kár. De az is othelló volt. S tudvalevőleg az othelló szőlőn legjobban fog a napszúrás.

De különben a napszúrásnak legnagyobb részben a gazda maga az okozója.

Aki a szőlőjén a lombozatot öntudatosan hagyja meg, s aki a lombozat ritkítást a zöld gyomlálást idejében eszközli: annak nem igen van oka félni a napszúrástól.

A napszúrás leginkább akkor áll be, ha a tőkét akkor egyszerre fosztjuk meg lombozatától, akkor szedjük ki a hónalyakat, akkor szedjük el a szőlőhajtások hegyeit, mikor a nap nagy melegen a kanikulában egyenlően süt.

Nagyon természetes, hogy az a bogyó, mely a levél alatt a naptól védve fejlődött ki, s nőtt meg úgy, hogy a héja megvékonyodott és egyszerre éri a nap égető sugára: kell hogy napszúrást kapjon. — Ellenben ha a fürt a nap hevének kitéve fejlődött, ha nem borítja később a lomb: még akkor sem kap napszúrást, mert a nap melegét, sugarát fiatal korában megszokta.

Onnét származik tehát a legtöbb napszúrás, hogy a tőke első vagy második kötözéskor nem lett a mellékhajtásoktól megtisztítva, hanem azután a harmadik kötözésnél, mikor már a lombozat tulságos nagy és a hónaljak egész bokrot képeznek: legtöbb gazda ekkor gyomlálja meg a tőkét; ekkor tördösi ki a hónaljakat, mely eljárással a fürtöket a napra hozza és bekövetkezik a napszúrás.

A napszúrás azonban nem fejlődő baj, mint egyéb gombaokozta betegség. Amint a nap megégeti megfeketedik, összeaszalódik, s helyére nő a szomszéd szőlőbogyó.

A szövetkezetekről.

(Vége.)

5. §. Az igazgatósági tagok ellen felelősségük alapján indítható keresetek 3 év alatt évülnek el azon naptól fogva, melyen az igazgatóságból kiváltak.

A mennyiben az igazgatóság által az egyes szövetkezeti tagnak okozott kár a szövetkezet kárában befoglaltatik, a szövetkezeti tag csak akkor követelhet önállóan kártérítést, ha a közgyűlés a kereset megindítására vonatkozó indítványt mellőzi.

Az igazgatóság egyetemlegesen és mindenik tagja külön-külön alapszabályokba ütköző cselekményéből vagy mulasztásból eredő károkért, vagy veszteségekért a szövetkezettel szemben törvényszerűleg felelős, és e kárt vagy veszteséget rögtön megtéríteni tartozik.

Felügyelő-bizottság.

52. §. A felügyelő-bizottság 4 tagból áll, kik közül hármat a közgyűlés választ a kereskedelmi törvény 194. §.-ában megjelölt időtartamra, egyet pedig az Országos Központi Hitelszövetkezet igazgatósága nevez ki.

Elnökét a bizottság maga választja.

Tagjai az igazgatóság tagjaival sem fel- vagy lemenő ágban, sem oldalágban első izig rokonságban vagy első izig sógorságban nem állhatnak.

53. §. A felügyelő-bizottság a törvény által megszabott működést teljesíti, különösen köteles — teljes és egyetemleges vagyoni jogi felelősség terhe mellett — örködni a felett, hogy az igazgatóság mindenben szigorúan a szövetkezeti alapszabályokhoz és törvényhez tartsa magát.

Ha a felügyelő-bizottság a kereskedelmi törvény 105. §.-ában felsorolt szabálytalanságoknak jönne nyomára: köteles késedelem nélkül közgyűlést összehívni (36. §., köteles az alapszabályok (49. §. f) pontja) értelmében a hozzá áttett mérleg- és nyereségszámlatát azonnal átvizsgálni, a könyvekkel összehasonlítani s ezt a számlaton kitüntetni.

A felügyelő-bizottság tagjai akár együttesen, akár egyenként az igazgatóság üléseiben jelen lehetnek, és az igazgatóságtól bármikor felvilágosítást kérhetnek.

A könyveket és a pénztárt minden évnegyedben legalább egyszer meg kell vizsgálniok

54. §. A felügyelő-bizottság előzetes hozzájárulása szükséges
1. az igazgatósági és felügyelő-bizottsági tagoknak adandó hitel engedélyezéséhez;

2. az igazgatósági és felügyelő-bizottsági tagok által a szövetkezet irányában vállalandó jótállás elfogadásához.

Mindkét esetben a központi hitelszövetkezet igazgatóságának engedélye is szükséges.

Szövetkezeti tisztviselők és alkalmazottak.

55. §. A szövetkezet tisztviselői és alkalmazottai az általuk akár mulasztás, akár rossz akarat folytán okozott károkért, vagy veszteségekért biztosítékukkal és minden vagyonukkal törvényszerűleg felelősek.

V. FEJEZET.

56. §. Az üzletév január hó 1-től ugyanazon évi deczemner hó 31-ig tart. Minden üzletév végén zárószámadás és mérleg készítenendő. Ugyanakkor kimutatandó a tagok száma, az elhalt, kilépett, kizárt tagok, valamint a belépett új tagok feltüntetésével; továbbá kimutatandó a szövetkezet üzleti forgalma az üzlet minden ágában.

57. §. mérleg felállításánál a következő szabályok irányadók:

1. a szövetkezet tulajdon must- és ujborkészlete a tagok által történt beszámítás alkalmával adott előleg nyújtásánál alapul vett becsértékkel 10⁰/₁₀₀-kal kisebb értékben, az óbor-készlet pedig az azon évben hasonló boroknál elért átlagos árnál 10⁰/₁₀₀-kal kisebb értékben, az ingatlanok és a leltári tárgyak pedig a beszerzési ár-évenként történendő 10⁰/₁₀₀-os leirással veendőek fel a mérlegbe;

2. az árfolyammal bíró értékpapírok azon árfolyamban vehetők fel, melylyel azok az üzleti év utolsó napján bírnak, a mennyiben ezen árfolyam a beszerzési árnál nem magasabb;

3. az első szervezés költségeiből a követelések közé csak annyi vehető fel, a mennyi azoknak legfeljebb öt évre való egyenlő felosztása mellett az illető üzleti év után fenmaradt;

4. az üzletrészekre történt befizetések összege és a tartalékalap a tartozások közé sorozandó;

5. az üzletrészekre még befizetendő összegek a követelések közé külön tétel alatt csak annyiban vehetők fel, a mennyiben már az üzleti évben esedékessé váltak;

6. a kétes követelések valószínű értékük szerint veendőek számitásba, a behajthatlanok pedig lejegyzendőek;

7. a cselekvő és szenvedő állapot összehasonlításából eredő nyereség vagy veszteség határozottan mint ilyen jelölendő meg;

8. az előre beszédett kamatok, valamint a fel nem vett és még el nem évült osztalékok a teherrovatba felveendőek.

58. §. Míg a tartalékalap az összes üzletrészek értékének felét el nem éri, az évi tiszta nyeresemény 10⁰/₁₀₀-a erre fordítandó.

A fenmaradó rész osztalékra fordítható.

A fel nem vett osztalékok 3 év alatt évülnek el a tartalékalap javára.

59. §. A felosztható nyereség (58. §.) első sorban az üzletrészek közt az üzleti év elején mutatkozó befizetések arányában osztandó fel, úgy azonban, hogy az osztalék öt (5) százalékot meg nem haladhat s csak akkor fizethető ki, ha az üzletrész már teljesen befizettetett vagy a veszteség folytán csökkent üzletrész kiegészítettett; ellenkező esetben az üzletrész javára irandó.

Az öt százalékot meghaladó nyereség a tartalékalap növelésére fordítandó.

A 60. §. mérleg szerint mutatkozó veszteséget első sorban a tartalékalapból kell fedezni. Ha ebből ki nem kerül, a veszteség a tagok között ugyanazon arányban osztatik fel, mint a nyereség és az egyes üzletrészekből az év végén lejegyzendők.

Ha a tartalékalap által nem fedezett veszteség az üzletrész-követelést meghaladja, a további befizetéseket és a későbbi évek nyereségeit a veszteségből származó tartozás törlesztésére kell fordítani.

A tartalékalapból és az üzletrész-követelésekből ki nem került veszteségek fedezésére a tagoktól az üzletrészek névértékének még egyszeres összegéig terjedhető befizetések is követelhetők.

E befizetések a tagoknak a 7. §-ban megállapított felelősségét nem érintik és csak közgyűlési határozat alapján vehetők ki.

61. §. A szövetkezet feloszlik, ha tagjainak száma tízre apadt és három hónap folyama alatt nem gyarapodik; vagy bármikor is, külön e célokra összehívott közgyűlési határozat alapján, ha a szövetkezeti összes tagok háromnegyede a felosztásra szavaz.

Ha a szövetkezet felszámol, fontos okokból a felügyelő-bizottság vagy a tagok egytized részének kérelmére avagy hivatalból a cégjegyzék-bíróság rendelhet ki felszámolókat.

A felszámolói megbízást a bíróság minden kértéritési igény nélkül bármikor visszavonhatja.

62. §. Ha a szövetkezet a befizetett üzletrészek tőkeösszegének felét elvesztette, a központi hitelszövetkezet igazgatóságának jogában áll a szövetkezetet felosztatni, felszámolását elrendelni s felszámolókat kinevezni.

A felszámolás elrendelését s a felszámolókat ez esetben a központi hitelszövetkezet igazgatósága tartozik a cégjegyzék-bírósnál bejelenteni.

63. §. A felszámolók a szövetkezet cégét olyképen jegyzik, hogy legalább két felszámoló a felszámolási viszonyt kitüntető céghez aláírását csatolja.

Nem írásban tett nyilatkozat érvényéhez szintén két felszámoló együttes hozzájárulása szükséges.

A felszámolók hatásköre a harmadik személyek irányában, valamint azoknak felelőssége ugyanaz, mely az igazgatóságra nézve van megállapítva.

A felszámolt szövetkezetnek a tartozások és az üzletrészek ki-
elégítése után fenmaradó tartalékalapjából 50%-ot a szövetkezet ke-
zületébe tartozó község vagy községek szegényalapjának javára
kell fordítani.

64. §. Csőd esetén, mielőtt a mérleg elkészült, a szövetkezet
képviselősege (igazgatóság, felszámoló) a tömeggondnokkal egye-
temben haladéktalanul járulék-kimutatást készít, melyben a nyilván
fizetés képtelen tagok kihagyásával megállapítatik, hogy az üz-
letrészek arányában mennyi esik minden egyes tagra, a mérlegből
kitűnő vagyonihiányból.

A járulék-kimutatás megállapítása után azonnal ki kell hir-
deteri, hogy minden tagnak jogában áll a kimutatást a szövetkezet
helyiségeiben megtekinteni, s netaláni észrevételeit a csődbíróság
kiküldöttje által a képviselőség és tömeggondnok jelenlétében, leg-
feljebb két hét alatt megtartandó tárgyaláson előterjeszteni.

A végrehajtónak nyilvánított járulék-kimutatás a tagokkal
hivatalos ajánlott levélben azzal a felhívással közlendő, hogy a ki-
vetett járulékok azon tagoktól, kik azokat a kézbesítéstől számított
15 nap alatt a tömeggondnoknál be nem fizetik, végrehajtás útján
fognak behajtatni. A kézbesítés a postára tétel napját követő har-
madik napon tekintendő megtörténtek.

A mennyiben a kivetett járulékok behajtása a mérlegből ki-
tűnő hiányt hat hónap alatt nem fedezi vagy ha a csődeljárás fo-
lyamán további hiány mutatkozik, ugyanazon szabályok szerint
újabb járulék-kivetésnek van helye, melynél az első kivetés alkal-
mával fizetésképtelennek bizonyult tagok kihagyandók.

Újabb eredménytelenég esetében ismételt kivetésnek van helye,
mindaddig, míg a szövetkezet tartozásai teljesen fedezve nincsenek,
vagy a tagoknak a jelen megállapított szavatossága kimerült.

Amennyiben a csődvagyon végfelosztásánál kitűnnék, hogy a
hiány kisebb, mint a mennyi a szövetkezeti tagoktól behajtatott, a
többlet az egyes tagoknak az általok teljesített fizetések irányában
visszafizettetik.

A járulék-kimutatás megállapítása ellen semminemű jogorvos-
latnak nincs helye. Minden tagnak jogában áll azonban a reá vo-
natkozó megállapítást a végrehajthatónak nyilvánított járulék-kimu-
tatás kézbesítésétől számított egy hónap alatt, a csődbíróságnál a
tömeggondnok ellen indítandó keresettel megtámadni, melynek jog-
érvényes elintézéséig az időközben befizetett vagy behajtott járulék
bírói letétbe helyezendő.

65. §. A szövetkezet addig, a míg a központi hitelszövetkezet
tagja, alapszabályait csak a központi hitelszövetkezet igazgatóságá-
nak jóváhagyásával módosíthatja.

Ennek igazolása nélkül az alapszabályok módosítása a keres-
kedelmi cégjegyzékbe be nem jegyezhető.

Az alapszabályok valamely pontjának megváltoztatásához szük-
séges ezen kívül, hogy a közgyűlésen az összes tagok $\frac{2}{5}$ -e megje-
lent legyen, és a jelenlevők $\frac{2}{3}$ -a megváltoztatásra szavazzon.

Ha az Országos Központi Hitelszövetkezet igazgatósága az alapszabályok megváltoztatását kíváná, e célból a közgyűlést össze kell hívni.

66. Mindarra nézve is, a mire jelen alapszabályok külön rendelkezést nem tartalmaznak, az 1875 XXXVII. és az 1898. XXIII törvénycikk vonatkozó rendelkezései irányadók.

Kelt n 189.....évi..... hó
.....napján.

Nyilttér.

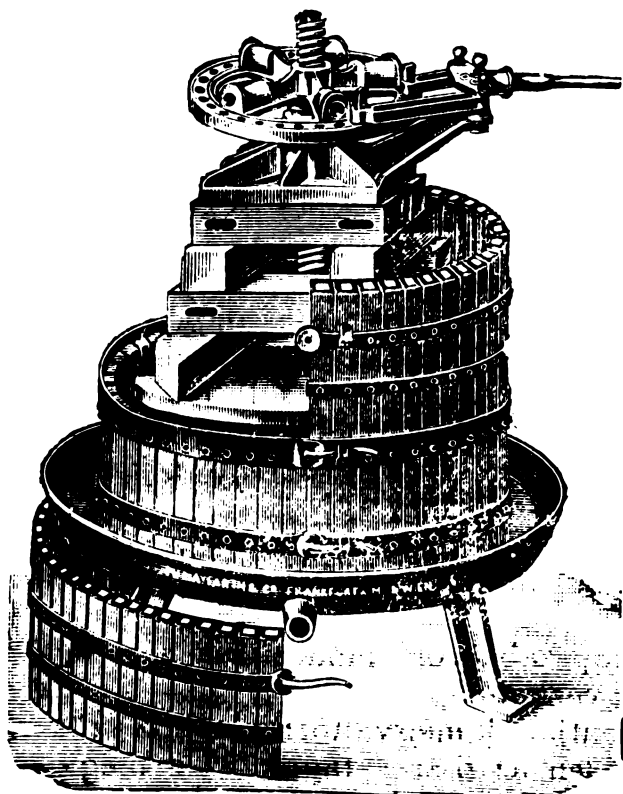
E rovat alatt közlöttekért nem felelős a Szerk.

Mayfurth Ph. és Ta.

„HERCULES”

elnevezésü

eredeti gyümölcs- és szőlő-
sajtóinak leírása.

látja ; hatását figyelemmel kíséri

Ezen legújabb szerkezetü sajtók, melyek az eddig létezők között a legjobbak, annak köszönik a már legelső megjelenésük alkalmával elért fényes eredményt, hogy minden egyes alkotó részük mesteri tökélyt mutat, mert egyik úgy illik a másikba, hogy az egész mű kifogástalanul működik.

Ezt a szakember már első pillanatra látja, de a laikus is tisztában van vele, mihelyt az egyes alkotó részek működését és együ

Az „Hercules“ elnevezésű folytonosan működő kettős emeltyű rendszerű nyomószerkezet. Ez más szerkezetekkel szemben a következő előnyöket tünteti fel:

I. A nyomómű által létesített összesajtolás folytonos, akár előre, hátra mozog is a hajtó emeltyű, míg más rendszerű nyomóműveknél összesajtolás csak a hajtó emeltyűnek előremozgatásánál történik, visszamozgatásnál pedig a nyomómű megáll. Ennek az a következménye, hogy a mi „Herkules“ nyomóművünk kétszer akkora sebességgel dolgozik, mint az eddigi nyomószerkezetek, a sajtolás folyamata tehát, szemben más nyomóművekkel, csak félfannyi időt vesz igénybe.

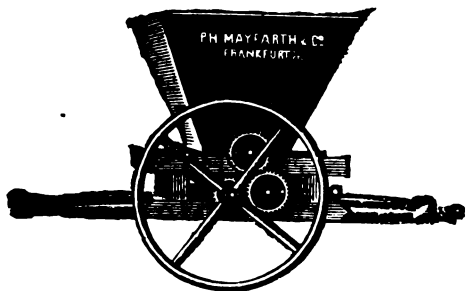
Ugyanez áll a munka bevégeztével a sajtófelcsavarásáról is

II. A munkásnak nem kell az emeltyűrúddal a sajtót körüljárnia, hanem folyvást egy s ugyanazon helyről végezheti a munkát.

III. A nyomómű lehetővé teszi, hogy az emeltyűszerkezet két különböző gyorsasággal és két különböző erőnyilvánítással működhetik.

Ebben és az áttételi viszonyoknak kitűnő megválasztásában rejlik ama kezesség, hogy új szerkezetű sajtóinkkal tényleg a legnagyobb eredményt lehet elérni és ezek ellenére kezeléséhez csak egy személy kívántatik.

A sajtoló kosár. A sajtoló-kosár egyenlő közökben egymás mellé illesztett tölgyfa-dongákból áll, melyek a nedvnek lehetőleg nagy lefolyó felületet nyújtanak. Nagysága szerint két, három vagy négy kovácsolt vasu abrónes fogja össze és vagy osztatlanul vagy vízszintesen és függőlegesen két — négy részre oszthatóan szállítjuk úgy, hogy a mellékelt reteszek segítségével a kosarat egy kézfogással szétszedhetjük vagy összeállíthatjuk.

„Durch“ elnevezésű szőlő és bogyózuzója (szőlő örlő).

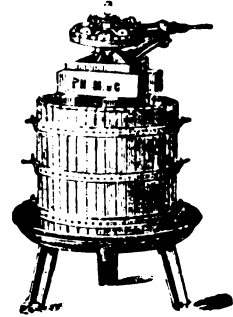
Tudvalevőleg a szőlő és egyéb bogyó-félék kisajtolása sokkal okszerűbb és eredményteljesebb, ha előbb szétzuzatnak, mivel csupán ezáltal jut a szőlő és bogyó-

neműek szívós hártájának nedvtartalma és zamatja a borba.

Ennek legjobb bizonyítéka az, hogy éppen a legfinomabb borvidéken a „Durch“ szőlő és bogyózuzó van leginkább alkalmazásban. Áll pedig ezen szőlőzuzó egy keményfaállványból kupalaku tölcserrel és saroglyával, mivel használatnál kádra kell helyezni. Ezután a szőlő vagy bogyó felöntetik és a tölcserben forgó henger által két egymással szemközt forgó, egymáshoz közelebbre vagy távolabbra állítható, ferdén rovátkolt 320 mm. szélességű és 115 mm. átmérőjű hengerre vezetetik, s ezen, s ezek által összezuzva a kádba jut. A gép hajtását egy lendkerék és az ábrán látható 3 fogaskerék végzi.

Gyümölcs- és szőlőbor készítő gépek.

Gyümölcs és szőlő sajtók,

folytonosan ható kettős emeltyű szerkezettel és nyomerő szabályzóval.

A munkaképesség 20% nagyobb, mint bármely más sajtónál.

Hydraulikus sajtók.

Szőlő és gyümölcs zúzó és bogyó morzsolók.

Teljesen felszerelt
szüretelő készülékek.

Szőlő és gyümölcs őrlők. Aszaló készülékek gyümölcs és főzelék aszalásra, gyümölcs vágó és hámozó gépek, legujabb szerkezetű szabad. önműködő »Syphonia« gyümölcs és szőlővessző permetezők gyártatnak is szállítanak jótállás mellett a legjobb kivitelben

Mayfarth Ph. és Társa

cs. kir. kizár. szabad. gazdasági gépgyárak, vasöntőde és gőzhámor.

BÉCS, II. Táborstrasse 71.

●● Kitüntetve 450 arany, ezüst és bronz éremmel. ●●

Árjegyzékek ingyen és bérmentve.

Képviselők és viszontárusítók felvételnek.

Nyom. Sima Dávid könyvnyomdájában Gyöngyösön.